

СОВЕТ СУКСИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

422729 Республика Татарстан, Высокогорский район,
с. Суксу, ул. Школьная, 9а

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СУЫКСУ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

422730, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Суыксу авылы, Мәктәп ур., 9а

тел./факс 8(84365)61-8-43, e-mail:Suks.Vsg@tatar.ru

РЕШЕНИЕ
26 марта 2021 года

КАРАР
№ 24

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районнының Суыксу авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә керми тортган физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләрдәге яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәне раслау турында

Россия Федерациясе Урман кодексы, 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Россия Федерациясе Федераль законы, 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Эйләнә-тирә мөхитне саклау турында» Федераль закон, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районнының авыл жирлеге Уставы нигезендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләрдәге авыл жирлеге территорииясендә яшел утыртмалардан рациональ файдалану, аларны саклау һәм янадан торғызу максатларында, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Суыксу авыл жирлеге Советы,

РЕШИЛ:

1. Күшымтада бирелгән Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районнының Суыксу авыл жирлеге территорииясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә керми тортган физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләрдәге яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәне расларга.
2. Әлеге каарны Интернет чөлтәрендә Биектау муниципаль районнының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru> веб-адрес буенча һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат порталының рәсми сайтында <http://pravo.tatarstan.ru> бастырырга (халыкка житкерергә).
- 3.Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Совет рәисе,
Авыл жирлеге Башлыгы

Р.С.Низамиев

Күшүмтә

Расланган

Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районы Сыксы авыл
жирлеге Советының 2021 елның 26
мартындагы № 24 каары белән

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Сыксы авыл
жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә
керми торган физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләрдәгә
яшел үсентеләрне кису тәртибе турында**
НИГЕЗЛӘМӘ

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Гражданнар кодексының 15 ст., Россия Федерациясе Урман кодексы, 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тире мохитне саклау турында» Федераль законның 61, 68, 77 статьялары, авыл жирлеге Уставы нигезендә, халыкның экологик иминлеген тәэмин итү максатларында эшләнде һәм Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Сыксы авыл жирлеге территорииясендә (алга таба - авыл жирлеге) Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләрендәгә яшел утыртмаларны кису тәртибен билгели.

1. Төп төшенчәләр

Әлеге Нигезләмәдә түбәндәгә төп төшенчәләр кулланыла:

яшел утыртмалар - Биектау муниципаль районы территорииесе чикләрендә архитектура-планлаштыру һәм санитария-гиgiene функцияләрен башкаручы табигый һәм ясалма килеп чыккан (урманнарда, урман питомникларында, плантацияләрдәгә агачлардан, куаклардан тыш,) газоннар, чәчәклекләр, агач-куаклыклар;

агач - ян ботаклары һәм өске бәбәкләре булган 1,3 м биеклектә 5 см ким булмаган диаметрлы агач кәүсәле күпъеллык үсемлек;

аварияле агач - үзагачның һәм тамыр системасының ныклыгына йогынты ясаучы авырулар белән заарланган агач, шулай ук авышу почмагы авыруның ачык билгеләреннән башка 45 градустан артык булган агач, ул биналарның, корылмаларның, инженерлык коммуникацияләренең һава линияләренә, шулай ук гражданнарның тормышы һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыра;

куаклык - туфрак өслегендә тармакланган (агачлардан аермалы буларак) һәм өлкән хәлендә баш кәүсәсе булмаган күпъеллык үсемлек;

газон - парк корылмаларын һәм парк корылмаларын утырту өчен фон һәм ландшафт композициясенең мөстәкыйль элементы булып торган махсус сайлап алынган үләннәр орлыклары чәчелә торган үлән капламы (ГОСТ 28329-89 "Шәһәрләрне яшелләндерү. Терминнар һәм билгеләмәләр");

чәчәклек - бер, ике яки күпъеллык чәчәкләр утыртылган геометрик яки ирекле формадагы участок;

эрэмлек- бердәм йомык чатыр барлыкка китерүче үзеннән-үзе чәчелешле һәм күе чыгышлы ағачлар һәм (яисә) куаклыклар;

яшел утыртмаларны юк итү - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районның Сүйксү авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенән бирелгән рөхсәте нигезендә аларны алмаштыру яки авыл хужалыгы объектларында ремонт яисә төзелеш эшләрен алып бару зарурлыгы нигезендә башкарыла торган яшел утыртмаларның үсешен законлы рәвештә туктату;

яшел утыртмаларның бәясе ағачларны, куакларны, газоннарны яки табигый үсемлекләр оешмаларның үзләренең параметрлары буенча бәяләнә торган объектларга тигез бәяле шартлы рәвештә яңадан торғызуга чыгымнар белән билгеләнә. Чыгымнар структурасына утыртуга турыдан-туры бәйле бер тапкыр салулардан тыш, аларның үсешенең бөтен чоры дәвамында яшел үсентеләрне карау буенча агымдагы чыгымнар да кертелә;

яшел утыртмаларның гамәлдәге торғызу бәясе - типик төрдәге (категорияләрдәге) яшел утыртмаларның һәм яшелләндөрү объектларның бәясен бәяләү, аларны төзүгә һәм тотуга бәйле чыгымнарның барлык төрләрен күшүп, 1 шартлы агачка, куакка, мәйдан берәмлекенә, метрга, квадрат метрга һәм (яисә) башка чагыштырма берәмлеккә күчереп исәпләгәндә;

Яшел утыртмаларны саклау - яшел утыртмаларны, яшелләндөрелгән территорияләрне һәм яшел массивларны төзүгә, саклап калуга һәм торғызуга юнәлдерелгән хокукий, оештыру, техник һәм икътисадый чараплар системасы.

Яшел үсентеләрне зааралау - агач-куак үсемлекләрнең ябалдашина, кәүсәсенә, ботакларына, аларның тамыр системасына зыян китерү, жир өсте өлешенең һәм үләнчел үсемлекләрнең тамыр системасының үсүне туктатуга китерми торган зааралануы. ботакларның, Зааралану булып ботакларның, тамыр системасының механик зааралануы, кабыкның бөтенлеге бозылу, туфрак өслегенең тере япмасының бөтенлеге бозылу, яшел үсентеләрнең яисә тамыр зонасында туфракның зааралы матдәләр белән пычрануы, ут төрту һәм башка төрле зыян китерү тора.

яшел утыртмаларны юкка чыгару - үсемлекләрнең үсүен туктатуга һәм аларның үлеменә китерә торган ябалдашина, кәүсәсенә, тамыр системасына зыян китерү;

яшел утыртмаларны законсыз кисү - рөхсәт документлары булмаганды яшел утыртмаларны юк итү;

Компенсацион яшелләндөрү - юкка чыгарылган яки заараланганнары урынына яшел утыртмаларны торғызу.

Компенсация бәясе (торғызу бәясе) - яшел утыртмаларны төзүгә һәм карап тотуга чыгымнарны да кертеп, заарлаганды яисә юкка чыгарганды аларның кыйммәтләрен исәпкә алу өчен билгеләнә торган яшел утыртмаларга бәя бәясе.

Яшел утыртмаларны саклау буенча маҳсус вәкаләтле орган - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районның авыл жирлеге Башкарма комитеты.

торғызу яшелләндөрү - юкка чыгарылган, жимерелгән яки заараланганнары урынына яшел утыртмалар утырту.

2. Яшел утыртмаларны саклауның төп принциплары

2.1. Биектау муниципаль районының Сүйксу авыл жирлеге территорииясендә урнашкан барлық яшел үсентеләр, әлеге утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләренең милек формаларына бәйсез рәвештә сакланырга тиеш.

2.2. Гражданнар, вазыйфаи затлар һәм юридик затлар яшел утыртмаларны саклау чарапарын гамәлгә ашырырга, яшел утыртмаларны заарлауга яки юкка чыгаруга китерергә сәләтле законсыз гамәлләр яисә гамәлләр кылмауга юл куймаска тиеш.

2.3. Агротехник чарапар үткәрүгә бәйле яшел утыртмаларны карау эшләре әлеге эшчәнлек төре белән шөгыльләнү хокукуна лицензия нигезендә махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.4. Хужалык һәм башка эшчәнлек яшел утыртмаларны яклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проектлау документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр булырга тиеш, ә проект документациясендә, моннан тыш, проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысына тулы бәяләмәне үз эченә алырга тиеш.

2.5. Проект документларында төзелә һәм реконструкцияләнә торган объектлар территорииясен яшелләндерү мәсьәләсе аерым проект буларак тәкъдим ителә. Яшел утыртмаларның тереклек эшчәнлеген тәэммин итү каралмаган яшелләндерелгән территориияләрне һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми. Яшелләндерелгән территориияләрне үстерү яшелләндерү планы нигезендә башкарыла. Юл-сукмак чөлтәрен үзгәртү, яшелләндерү территорииясендә төрле билгеләнештәге мәйданчыкларның урнашу урыны Биектау муниципаль районы Сүйксу авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килештереп кенә башкарыла.

2.6. Жир кишәрлекләре белән алыш-бирешләрне теркәгәндә һәм аларга хокукларны күчергәндә яшел утыртмаларны мәжбүри исәпкә алу башкарыла. Шул ук вакытта алар биләгән мәйдан, агачларның һәм куакларның төр составы һәм яше исәпкә алына, РФ Хөкүмәтенең 2018 елның 29 декабрендәге 1730 номерлы карагы белән расланган методика нигезендә яшел утыртмаларның бәясе санала һәм аны жирле бюджетка түләү башкарыла.

2.7. Әлеге Нигезләмә авыл жирлеге территорииясендә агач-куак үсентеләрен кисүгә бәйле проектлауны, төзүне, ремонтлауны һәм башка эшләрне алып баручы барлық гражданнарга һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмаларга кагыла.

2.8. Яшел утыртмаларның тереклек эшчәнлеген тәэммин итми торган яшелләндерелгән территориияләрдән һәм яшел массивлардан файдалану рөхсәт ителми.

3. Яшел утыртмаларны (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Авыл жирлеге территорииясендә яшел үсентеләрне рөхсәтсез кису тыела.

3.2. Авыл жирлеге территорииясендә агач һәм куакларны кисү рөхсәт нигезендә башкарыла. Кисүгә рөхсәт Сүйксу авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел утыртмаларны кисүгэ рөхсәт алу өчен мөрәжәгать итүче Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты Житәкчесе исеменә билгеләнгән рәвештә (1 нче күшымта) хат-заявка бирә, анда утыртмаларның саны, исеме, аларның торышы, чикләнгән кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләү күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага тубәндәгे документлар теркәлә:

3.3.1. Шәхесне таныклый торган документлар;

3.3.2. Вәкаләтле вәкилнең вәкаләтләрен раслый торган документ (әгәр мөрәжәгать итүче исеменнән вәкил эш итсә);

3.3.3. Якынданагы корылмаларга яисә киселергә тиешле яшел үсентеләр төшерелгән башка ориентирларга кадәр участок схемасы;

3.3.4. Жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчесез мөлкәт реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлекенә хокук билгели һәм аларны раслый торган документларның таныкланган күчермәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегендә габаритларга эләгә торган яшел утыртмаларны кисү башкарылган очракта, расланган проект документациясе;

3.3.6. Кагыла торган территорияләрнең хужалары белән яшел үсентеләрне кисү һәм күчереп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Агач утыртканда яки күчереп утыртканда, инженерлык чөлтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен уздыруга ордер ачу белән килештерү.

3.4. Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты заявка-хат кергәннән соң Гариза бирүчегә әлеге эшләрне башкаруга рөхсәте булган маҳсуслаштырылган оешмага тубәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә кинәш итә:

3.4.1. яшел утыртмаларның исәп-хисап ведомосте;

3.4.2. агач-куак үсемлекләренең санын, төрен, категориясен билгеләү максатыннан төзелгән яшел утыртмаларны табигый техник тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач өчен бәянең (түләүнең) бәясен исәпләп чыгару. Үзагачны кискән өчен түләү РФ Хөкүмәтенең 2018 елның 29 декабрендәге 1730 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә

Югарыда курсәтелгән эшләр Гариза бирүче хисабыннан башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдәге вакыты - 90 көн.

3.5. Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты Гариза бирүченең хат-гаризасы, яшел утыртмаларны табигый техник тикшерү акты, киселгән агач өчен бәяне (түләүне) исәпләп чыгару нигезендә Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенең авыл жирлеге территорииясенде яшел утыртмаларны кисүгэ рөхсәт бирү турында күрсәтмәсе проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкаруга рөхсәт алганда, аның мәнфәгатьләрендә яшел утыртмалар юкка чыгарыла торган Гариза бирүче, әлеге Нигезләмәгә туры китереп яшел утыртмаларны кискән өчен түләүләр кертергә һәм компенсация яшелләндерелүе үткәрүне раслый торган документларны тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куакларны кискән өчен түләү Гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел утыртмаларны кисү эшләре тиешле нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә Гариза бирүче акчалары исәбеннән башкарыла. Агачларны аттестацияләнгән белгечләргә генә кисәргә рөхсәт ителә.

3.9. Киселгән яшел утыртмаларны һәм кисү калдыкларын туплау, төяү һәм

алып китү эше башлап жибәргөннөн соң өч көн эчендә Гариза бирүче хисабына башкарыла. Киселгән яшел утыртмаларны һәм кисү калдыкларын эш башкару урынында саклау тыела.

3.10. Территориянең кисү урынына якын урнашкан территориядә газон, яшел үсентеләр заарланган очракта, эшләрне башкаручы территориянең хужасы һәм контроль органнары белән алар компетенциясе чикләрендә килештерелгән срокларда, әмма зыян килгән вакыттан ярты елдан да сонга калмыйча аларны мәжбүри торғызуны башкара.

3.11. Агачны кисү өчен түләүне гамәлгә ашырмыйча агач һәм куакларны кисү Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан түбәндәгө очракларда рөхсәт ителе:

3.11.1. яшел утыртмаларны тәрбияләү, санитар кисуләр һәм реконструкцияләү кисуләре үткәрү;

3.11.2 авария хәләндәгә һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капиталь инженерлык корылмаларын ремонтлау;

3.11.3. Дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булганда, торак һәм ижтимагый биналарда яктылык режимын боза торган агач һәм куакларны кисү;

3.12. Югарыда күрсәтелгән очракларда агач һәм куакларны кискәндә кисү калдыкларын жыю һәм транспортировкалау кисуне гамәлгә ашыручы юридик һәм физик зат тарафыннан башкарыла.

Яшел утыртмаларны кисуне гамәлгә ашыручы мөрәжәгать итүчегә Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсация яшелләндерү үткәрергә кирәк.

3.13. Авария, корыган һәм куркынычсызлыкка янаучы яшел утыртмалар 2 нче күшымтага туры китереп акт нигезендә комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.14. РФ Урман кодексының 20 маддәсе аналогиясе буенча, жир кишәрлекендә хужалык эшчәнлеге нәтиҗәсендә барлыкка килгән яки табигый рәвештә барлыкка килгән агач-куаклык, аны гражданга яисә юридик затка тапшырганнан соң аның милке булып тора, ул ача ия, файдалана һәм үзенчә эш итә.

3.15. Яшел утыртмаларны санкцияләнмәгән кисү яисә юкка чыгару дип таныла:

3.15.1. агач һәм куакларны рөхсәтсез кисү яисә рөхсәт буенча, әмма рөхсәттә күрсәтелгән кишәрлектә, күләмдә, токымнарны түгел;

3.15.2. ут төртү белән яндыру яисә ут белән саксыз эш итү нәтиҗәсендә агачларны һәм куакларны юкка чыгару яки заарлау;

3.15.3. кәүсәне божралау яки төпләү;

3.15.4. үсеп килүче агачларның һәм куакларның үсешен туктату дәрәҗәсенә кадәр заарлау;

3.15.5. агачларның һәм куакларның агынты сулар, химик матдәләр, калдыклар белән заарлануы һәм башкалар;

3.15.6. корыган агачларны рөхсәтсез кисү;

3.15.7. үсеп торган агачларның һәм куакларның башка заарланулары.

3.16. Дәүләт урман фондындағы агачларны һәм куакларны кисү маҳсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рөхсәтләр нигезендә гамәлгә

ашырыла.

3.17. Элеге Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк итү үз белдеген белән кисү булып тора һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять җаваплылыгына тартылырга тиеш. Элеге Нигезләмә қагыйдаләрен үтәү Сүйксү авыл җирлеге территорииясендә барлык гражданнар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәжбүри.

4. Компенсацион яшелләндерү

4.1. Компенсацион яшелләндерү рөхсәт ителгән кисуләр, яшел үсентеләрне законсыз заарлау яки юкка чыгару очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү якындагы сезонда, агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен яраклы, әмма яшел үсентеләрне заарлау яки юкка чыгару факты билгеләнгән вакыттан алыш бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшелләндерү аларның мәнфәгатьләрендә яисә хокукка каршы гамәлләре нәтиҗәсендә яшел утыртмаларга зыян килгән яисә юкка чыгару барлыкка килгән гражданнарның яисә юридик затларның акчалары исәбеннән башкарыла.

4.3. Элеге Нигезләмәгә ярашлы яшел утыртмаларга китерелгән зыянны табигый формада 2 коэффициент белән юкка чыгарылган яшел утыртмаларны торғызу- компенсацион яшелләндерү рәвешендә каплана.

5. Шәһәр төзелеше һәм эшкуарлык эшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

5.1. Биектау муниципаль районының Сүйксү авыл җирлеге территорииясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәгән килеш алыш барыла.

5.2. Яшел территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән җир участокларында, аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш алыш барылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр биләгән җирләрнең башка участокларында төзелеш оештырганда, проектка кадәрге документациядә киселергә тиешле яшел үсентеләргә бәяләү булырга тиеш.

5.4. Биектау муниципаль районы территорииясендә гражданнарның һәм юридик затларның эшчәнлеге экология законнары таләпләрен үтәгән килеш алыш барыла.

5.5 Авыл җирлеге территорииясендә гражданнарның һәм юридик затларның эшкуарлык эшчәнлеген яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәп алыш барыла.

5.6. Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә итү һәм башка эшкуарлык эшчәнлеге, муниципаль районы Башкарма комитеты рөхсәтеннән башка эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

5.7. Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда эшкуарлык

эшчэнлеген гамэлгэ ашырганда шартлау куркынычы, ут куркынычы булган һәм агулы матдәләр қуллану, территорияне пычрату һәм чупләү, яшел үсентеләрне зарарлауга яисә юкка чыгаруга китерергә сәләтле башка гамэлләр тыела.

6. Яшел утыртмалар заарланудан яки юкка чыгарылудан килгән зыянны түләту

6.1. Яшел утыртмалар заарланудан яки юк ителүдән китерелгән зыян, түбәндәге очраклардан тыш, кире кайтарылырга тиеш:

- яшел утыртмаларны планлы реконструкцияләү үткәргәндә;
- яшел утыртмаларны карау, санитар кисуләр һәм реконструкцияләгәндә;
- авария хәлендәге агачлар һәм куаклыклар;
- юл хәрәкәте иминлеген тәэммин итү өчен ТР ЭЭМ ЮХИДИ күрсәтмәләре буенча;
- торак һәм ижтимагый биналарның яктыртылуына норматив таләпләрне тәэммин итү максатларында;
- гамәлдәге инженер чөлтәрләренең һәм коммуникацияләрнең сак зоналарында;
- яшел утыртмаларны үрчетү һәм карап тоту буенча агротехник эшчәнлек өчен махсус бирелгән территорияләрдә;
- авария һәм гадәттән тыш хәлләрдән килгән зыяннарны бетерү вакытында;
- ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы боерыгы буенча янгын куркынычсызлыгын тәэммин итү өчен

6.2. Кайтарылырга тиешле зыян күләме, яшел утыртмаларның компенсация бәясенән чыгып, методика буенча билгеләнә.

6.3. Зааралы йогынтының барлык төрләре китергән зыянны бәяләү башкарыла:

- яшел үсентеләрне законсыз заарлаганды яисә юкка чыгарганды;
- агачларны һәм куакларны дөрес кискәндә, үләнчел үсемлекләрне каты өслекләр белән алыштырганды;
- проектларга экология экспертизасы үткәрелгәндә һәм гамәлгэ ашырыла һәм планлаштырыла торган эшчәнлекнең яшел утыртмаларга йогынтысын бәяләгәндә;
- яшелләндерелгән территорияләргә һәм яшел үсентеләргә кагылышлы проектларда эйләнә-тирә табигать мохитенә (ОВОС) йогынтыны бәяләү бүлекләрен эшләгәндә.

6.4. Зыянны каплау, Башкарма комитет белән килештереп, акчалата яки табигый формада башкарыла.

Акчалата формада зыянны түләгәндә, аны китергән гражданнар яисә юридик затлар компенсация бәясе күләмендә жирле бюджетка сумманы күчерәләр.

Зыянны каплауның табигый формасы булып юкка чыккан яшел үсентеләр урынына яшел утыртмалар булдыру яисә аларны башлангыч халәткә китерү өчен компенсацион яшелләндерү тора.

Натураль формада зыян каплау зыян китергән зат белән шартнамә нигезендә махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан яшелләндерү эшләрен уздыру юлы белән гамәлгэ ашырыла.

Натураль формада зыянны каплау зыянны китергэн зат тарафыннан башкарма комитет рөхсәте белән мөстәкыйль рэвештә башкарлырыга мөмкин. Үткәрелгән эшләрне Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты кабул иткәннән соң, зыян натураль формада түләнгән дип санала.

6.5. Теләсә кайсы формада зыян каплау яшел утыртмаларны хокукка каршы жимерүдә яисә юкка чыгаруда гаепле затларны гамәлдәге законнар нигезендә административ, дисциплинар яки жинаять җаваплылыгыннан азат итми.

6. Яшел утыртмаларны заарлаган һәм (яисә) юкка чыгарган (кисү, жимерү) өчен җаваплылык

6.1. Индивидуаль торак төзелешендә гомуми файдаланудагы территориядә яшел утыртмаларның торышын күзэтү беркетелгән территорияләр чикләрендә гамәлгә ашырыла.

6.2. Агачларның авария хәлен ачыklаганда, теләсә нинди милек рэвешендейгэ предприятиеләргә һәм оешмаларга алар биләмәсендәге территориядәге авария хәлендейгэ ситуацияне бетерү буенча чарапар күрергә тәкъдим ителә.

6.3. Яшел утыртмаларны законсыз заарлаган һәм (яисә) юкка чыгарган (кискән, жимергән) өчен гаепле затлар законда билгеләнгән тәртиптә гамәлдәге законнар нигезендә жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла.

7. Элеге Тәртипнен үтәлешен контролъдә тоту

Элеге Нигезләмәнен үтәлешен, рөхсәт документациясенен яшел үсентеләрне кисүне үткәрүгә һәм кисүгә бирелгән рөхсәт шартлары белән туры килүен Биектау муниципаль районының Суыксу авыл жирлеге Башкарма комитеты контролъдә tota.

1 ичे күшымта

Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районының Сыксыу авыл
жирлеге территориясендә Россия
Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә керми торган физик һәм
юридик затларның хосусый милкендәге
жирләрдәге яшел үсентеләрне кисү
тәртибе турында Нигезләмәгә

Биектау муниципаль районы Сыксыу авыл
жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә

_____ тан
(оешманың атамасын яки Ф.И.А., адресын
курсәтергә)

Сыксыу авыл жирлеге территориясендә агач-куак үсентеләрен чиklәнгән кисүгә гариза

(оешманың атамасын яки Ф.И.А. һәм жир кишәрлегенә хокук төрен күрсәтергә)
милкендәге жир кишәрлекендә урнашкан агачларны, куакларны, үсемлекләрне
(кирәклесен сызарга) кисүне рөхсәт итүегезне сорыйм

(торак пунктны күрсәтергә)

Жир кишәрлекеге түбәндәгеләр булу белән характерлана:

агачлар _____ шт.

куаклар _____ шт.

Жир кишәрлекен үзләштерү һәм төзекләндерү процессында кисүнең
компенсацион бәясен түләргә һәм агач-куак үсентеләрен компенсацион утырту
үткәрергә йөкләмә алам.

_____ (Дата)

_____ (Ф.И.А.)

_____ (Имза)

1. Беренчел-рөхсәт документлары.
2. Кисү күздә тотыла торган яшел утыртмаларның төрен һәм санын күрсәтеп жир
кишәрлекеге планы

1 ичे күшымта
Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районының Сүйксү авыл
җирлеге территориясендә Россия
Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә керми торган физик нәм
юридик затларның хосусый милкендәге
жирләрдәге яшел үсентеләрне кисү
тәртибе турында Нигезләмәгә

Яшел утыртмаларны киселергә тиешле дип тану турында
АКТ

Биектау муниципаль районы Сүйксү авыл жирлеге Башкарма комитеты

_____ ав.

«_____» _____ ел

1. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
2. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
3. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)

составындагы комиссия яшел утыртмаларны тикшерүне үткәрде.

Тикшерү нәтижәләре буенча билгеләнде:

Нәтижәләр:

Комиссия әгъзалары:

1. _____
(имза) (Ф. И. А.)
2. _____
(имза) (Ф. И. А.)
3. _____
(имза) (Ф. И. А.)